

คู่มือการรับรองมาตรฐาน การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี Good Agricultural Practice (GAP)

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
(ส.ป.ก.)

ศูนย์ตรวจสอบและรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน
สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี

ความสำคัญในการเขาสู่กระบวนการปฏิบัติการเกษตรมาตรฐานสากล

การเตรียมความพร้อมและการพัฒนาเกษตรกรให้ได้รับความรู้และมีการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพ โดยการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ซึ่งเป็นระบบการจัดการคุณภาพด้านการผลิตทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีตรง ตามมาตรฐาน ที่กำหนด เป็นกระบวนการที่จะสามารถควบคุมระบบการผลิตให้ผลผลิตมีความปลอดภัย ปราศจากการปนเปื้อนของสารเคมีกำจัดศัตรูพืช จุลินทรีย์ที่ก่อให้เกิดอันตราย ถือเป็นกระบวนการทำการผลิตอย่างเป็นระบบที่สามารถปกป้องความปลอดภัยของผู้ผลิตและผู้บริโภค โดยมีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดเป็นการปฏิบัติที่มุ่งจัดการให้เกิดความยั่งยืนทางการเกษตรสิ่งแวดล้อมเศรษฐกิจและสังคมของระบบการผลิตในแปลงเกษตรกรรมซึ่งจะมีผลทำให้อาหารและผลผลิตทางการเกษตรมีคุณภาพปลอดภัยต่อผู้บริโภค ไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม และมีความยั่งยืน

ความหมายของมาตรฐานสินค้าเกษตร

มาตรฐาน หมายถึง ข้อกำหนดทางวิชาการในรูปของเอกสารวัตถุที่แพร่หลายแก่บุคคลทั่วไป กำหนดขึ้นโดยความร่วมมือ การยอมรับร่วมกันของผู้มีส่วนได้เสีย และผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นผลจากการพิจารณาร่วมกันโดยมุ่งประโยชน์สูงสุด

สินค้าเกษตร หมายถึง ผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์อันเกิดจากการกสิกรรม การประมง การปศุสัตว์ หรือการป่าไม้ และผลพลอยได้ของผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ดังกล่าว

มาตรฐานสินค้าเกษตร ที่กำหนดขึ้นภายใต้ พ.ร.บ.มาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.๒๕๕๑ แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ มาตรฐานบังคับ และ มาตรฐานทั่วไป

- มาตรฐานบังคับ คือ มาตรฐานที่มีกฎกระทรวงกำหนดให้สินค้าเกษตรต้องเป็นไปตามมาตรฐาน
- มาตรฐานทั่วไป คือ มาตรฐานที่มีประกาศกำหนดเพื่อส่งเสริมสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน

วัตถุประสงค์ในการกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร

เพื่อเป็นเครื่องมือในการควบคุมและส่งเสริมสินค้าเกษตร ให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน เพื่อความปลอดภัยและคุ้มครองผู้บริโภค ป้องกันความเสียหายที่อาจจะเกิดแก่เกษตรกรหรือกิจการการค้าสินค้าเกษตร หรือเศรษฐกิจของประเทศ และเพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศ

GAP คือ อะไร?

จี เอ พี (Good Agricultural Practice ; GAP) เป็นคำมาจากภาษาอังกฤษ คือการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในการผลิตพืช เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดี มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน ปลอดภัยทั้งต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค

การปลูกพืชระบบ GAP เป็นอย่างไร ?

เป็นการปลูกพืชตั้งแต่ การเตรียมพื้นที่ปลูก การเตรียมพันธุ์ การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว การขนส่ง การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว โดยเกษตรกรต้องจัดบันทึกการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน เพื่อให้กระบวนการผลิต มีคุณภาพและได้มาตรฐาน สามารถตรวจสอบได้ ได้ผลผลิตที่ได้มีความปลอดภัยต่อเกษตรกรผู้ผลิตและผู้บริโภค ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม ผลผลิตเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

ประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับจากการปลูกพืชด้วยระบบ GAP

๑. มีความรู้และผลิตพืชอย่างเป็นระบบ สามารถลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตได้

๒. ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพได้มาตรฐานปลอดภัยจากการปนเปื้อน ผลผลิตเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

๓. ลดการใช้สารเคมี ไม่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสภาพแวดล้อม

๔. ได้การรับรองการผลิต และผลผลิตเป็นที่ยอมรับ สร้างความเชื่อมั่นของผู้ผลิตและผู้บริโภค และเพิ่มอำนาจในการต่อรองราคาสินค้า

๕. ผู้ผลิตและผู้บริโภคมีสุขภาพแข็งแรง เพราะได้บริโภคสินค้าที่มีความปลอดภัย

๖. มีรายได้จากการขายผลผลิต ผลผลิตคุ้มค่ากับการลงทุน

ข้อกำหนดหลักของ GAP ๘ เรื่อง

๑. พื้นที่ปลูก

๒. แหล่งน้ำ

๓. การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร

๔. การจัดการก่อนการเก็บเกี่ยว

๕. การปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว

๖. การเก็บรักษาและการขนย้าย

๗. สุขลักษณะส่วนบุคคล

๘. การบันทึกข้อมูล

การปฏิบัติของเกษตรกร

1. เกษตรกรทำความเข้าใจ และรับความรู้
ในเรื่องของการรับรองมาตรฐานการทำ
การเกษตรที่ดี

2. เกษตรกรนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติกับ
แปลงเกษตรของตนเองตามขั้นตอน
ตรวจสอบและปฏิบัติ

ขั้นตอนการปฏิบัติของเกษตรกร

เกณฑ์การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

พื้นที่ปลูก

๑. เป็นพื้นที่ที่ไม่มีวัตถุอันตรายที่ก่อให้เกิดการตกค้างหรือปนเปื้อนในผลิตผล
๒. ไม่เคยเป็นสถานที่ทิ้งขยะ/ สารเคมี
๓. ไม่ใส่ปุ๋ยที่ยังไม่ได้หมัก
๔. ไม่เคยปลูกพืชที่ใช้สารเคมีมากในระยะเวลา ๓ ปี
๕. ไม่เคยเป็นที่ตั้งของโรงพยาบาล/ คอกปศุสัตว์
๖. พื้นที่ต้องไม่ใช้สารเคมีในกลุ่มต้องห้าม

แหล่งน้ำ

๑. ใช้น้ำจากแหล่งน้ำที่สะอาด ไม่มีการปนเปื้อนจากสารพิษหรือสิ่งที่เป็นอันตราย
๒. หลีกเลี่ยงการใช้น้ำจากแหล่งน้ำใกล้คอกสัตว์ โรงเก็บสารเคมี โรงพยาบาลหรือโรงงานอุตสาหกรรม

การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร

๑. จัดเก็บสารเคมีในสถานที่แยกกับที่พักอาศัย
๒. ใช้ตามคำแนะนำของกรมวิชาการ ตามฉลากแนะนำที่ขึ้นทะเบียน และประเทศคู่ค้าอนุญาตให้ใช้
๓. ห้ามใช้วัตถุอันตรายที่ขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายห้ามใช้ ๙๖ ชนิด
๔. ไม่ใช้สารเคมีที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนและที่ประกาศห้ามใช้
๕. สารมีที่เก็บไม่มีโอกาสปนเปื้อนลงในแหล่งน้ำ
๖. ขณะฉีดพ่นสารเคมีสวมเครื่องป้องกันทุกครั้ง ทำความสะอาดร่างกายและอุปกรณ์ทุกครั้งหลังฉีดพ่นสารเคมี และไม่ฉีดพ่นสารเคมีช่วงใกล้เก็บเกี่ยวผลผลิต

สุขภาพผู้ปฏิบัติ

๑. มีความรู้ในการดูแลสุขภาพอย่างเพียงพอและมีมาตรการป้องกันอย่างเหมาะสม
๒. ดูแลสุขภาพได้อย่างเหมาะสมและถูกสุขลักษณะ
๓. มีอุปกรณ์รักษาพยาบาลเบื้องต้น
๔. เก็บประวัติและหลักฐานการตรวจสุขภาพ
๕. หลีกเลี่ยงและป้องกันการสัมผัสสารเคมีโดยตรง

การเก็บเกี่ยวและการจัดการผลผลิต

๑. การปฏิบัติและการจัดการตามแผนควบคุมการผลิต
๒. มีระบบการเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บเกี่ยว ภาชนะบรรจุและวิธีการเก็บเกี่ยว ต้องสะอาด ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อคุณภาพผลผลิตหรือปนเปื้อน
๓. เก็บเกี่ยวผลผลิตในระยะที่เหมาะสมตามเกณฑ์ในแผนควบคุมการผลิต
๔. คัดแยกผลผลิตด้วยคุณภาพไว้ต่างหาก
๕. สถานที่เก็บรักษาต้องสะอาดอากาศถ่ายเทได้ดี

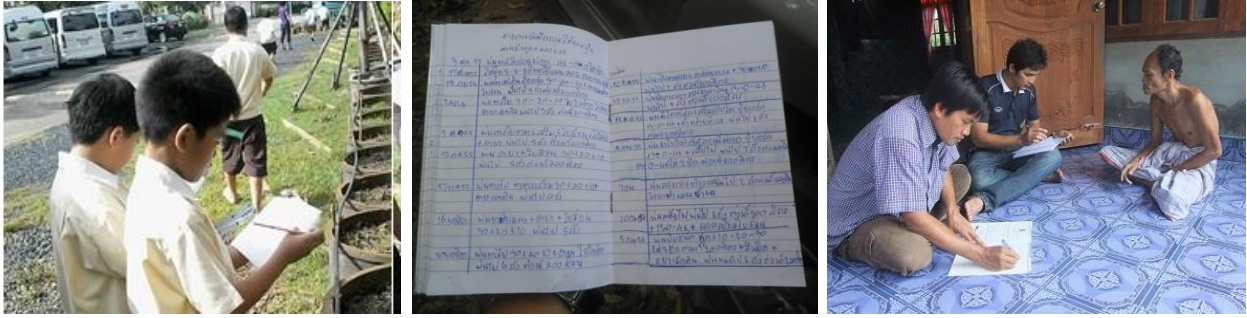
การขนส่งผลผลิต

๑. ป้องกันผลกระทบต่อคุณภาพของผลิตผลจากการปนเปื้อนของวัตถุอันตรายและสิ่งแปลกปลอม
๒. พาหนะขนส่ง สะอาด ไม่มีสิ่งแปลกปลอม หรือปนเปื้อนวัตถุอันตราย
๓. ขนส่งผลผลิตตามระยะเวลาที่กำหนด
๔. ต้องขนย้ายผลผลิตอย่างระมัดระวัง

การบันทึกข้อมูล

๑. ต้องบันทึกข้อมูลการปฏิบัติจริง
๒. จำนวนพื้นที่ปลูก วันที่ปลูก
๓. การปฏิบัติในการเพาะปลูก
๔. การบำรุงรักษาดิน
๕. ที่มาของปัจจัยการผลิต
๖. การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช
๗. วันที่เก็บเกี่ยวผลผลิต
๘. ผลผลิตต่อไร่
๙. ข้อมูลผู้รับซื้อผลผลิตหรือแหล่งที่นำผลผลิตไปจำหน่าย
๑๐. การเก็บรักษาบันทึกข้อมูลการผลิตอย่างน้อย ๒ ปี

หมายเหตุ : ๑. สมุดบันทึกควรจะมีน้ำหนักแข็งแรงไม่ฉีกขาดง่าย/ไม่เสี่ยงต่อการหาย
๒. ต้องบันทึกต่อเนื่องทุกปี

ตัวอย่างการจดการบันทึกข้อมูล

บันทึกการปลูก (ชนิดพืช) มั่นอำปะหลัง พันธุ์..... ปี..... พื้นที่.....ไร่					
วัน / เดือน / ปี	รายการ/ปัจจัยการผลิต	จำนวน	ราคา/หน่วย	ราคารวม	แหล่งที่มา
...../...../.....	เตรียมดินครั้งที่..... ไถผาน.....	(ไร่)	.....บาท /ไร่	.....บาท	จ้างใคร /หรือทำเอง
...../...../.....	เตรียมดินครั้งที่..... ไถผาน.....	(ไร่)	.....บาท /ไร่	.....บาท	จ้างใคร /หรือทำเอง
...../...../.....	รายการซื้อของ				
	- ซื้อท่อนพันธุ์ ชื่อ.....	(ไร่/มัด)	ไร่/มัด.....บาท	.....บาท	ได้จาก.....
	- ซื้อน้ำยาฆ่าท่อนพันธุ์พันธุ์ ชื่อ.....	(ถุง)	ถุงละ.....บาท	.....บาท	ได้จาก.....
	- ซื้อปุ๋ยยี่ห้อมี.....สูตร.....	(ลูก/กระสอบ)	ถุงละ.....บาท	.....บาท	ซื้อจากร้าน.....
	- ซื้อปุ๋ยยี่ห้อมี.....สูตร.....	(ลูก/กระสอบ)	ถุงละ.....บาท	.....บาท	ซื้อจากร้าน.....
	- ซื้อยาคุมหญ้าชื่อ.....	(ลิตร/ซอง/แกลลอน)	ถุงละ.....บาท	.....บาท	ซื้อจากร้าน.....
	- ซื้อยามาหญ้าชื่อ.....	(ลิตร/ซอง/แกลลอน)	ถุงละ.....บาท	.....บาท	ซื้อจากร้าน.....
	- อื่นๆ(ถ้ามี) ชื่อ.....	.....			
...../...../.....	เริ่มปลูกมันฯโดยวิธี.....(คนหรือรถ).....	(ไร่)	.....บาท /ไร่	.....บาท	จ้างใคร /หรือทำเอง
	พร้อมใส่ปุ๋ยรองพื้นสูตร.....ใช้ปุ๋ยทั้งหมด.....ลูก				
...../...../.....	ฉีดยาคุมหญ้าชื่อ.....อัตราส่วนที่ใช้.....ลิตร	(ไร่)	.....บาท /ไร่	.....บาท	จ้างใคร /หรือทำเอง
	ผสมยา.....ลิตร/ซีซี ฉีดโดย.....คนหรือรถ				
...../...../.....	ใส่ปุ๋ยครั้งที่.....ใช้ปุ๋ยสูตร.....ใช้ทั้งหมด.....ลูก	(ไร่)	.....บาท /ไร่	.....บาท	จ้างใคร /หรือทำเอง
	ใส่ปุ๋ยโดยวิธี.....(คนหวาน หรือ เครื่องพ่น).....				
...../...../.....	ใส่ปุ๋ยครั้งที่.....ใช้ปุ๋ยสูตร.....ใช้ทั้งหมด.....ลูก	(ไร่)	.....บาท /ไร่	.....บาท	จ้างใคร /หรือทำเอง
	ใส่ปุ๋ยโดยวิธี.....(คนหวาน หรือ เครื่องพ่น).....				
...../...../.....	ใส่ฮอร์โมนชื่อ.....	(ไร่)	.....บาท /ไร่	.....บาท	จ้างใคร /หรือทำเอง
	อัตราส่วนผสม.....				
...../...../.....	เก็บมันฯโดยวิธี.....(คนหักหรือรถเก็บพร้อมสี)	(ไร่)	.....บาท /ไร่	.....บาท	จ้างใคร /หรือทำเอง
	ได้ผลผลิตทั้งหมด (ขายได้)	กิโล/ตัน/ลูก	.....บาท/กิโล	.....บาท	ขายให้ใคร.....
	ขายมันฯได้เงิน.....บาท				
	ลงทุน.....บาท				
	ได้กำไร.....บาท				

หน่วยรับรองของ ส.ป.ก.

ศูนย์ตรวจสอบและรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน (ศรม.) Center for Inspection and Certification of Agricultural Products in Land Reform Area (CICAL)

บทบาทภารกิจหน้าที่

เป็นหน่วยงานที่ให้บริการด้านการตรวจประเมินและรับรองระบบการผลิตพืชตามมาตรฐานสินค้าเกษตร แก่เกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินในขอบข่ายพืช ๖ ชนิด ได้แก่ ข้าวโพดเมล็ดแห้ง มันสำปะหลัง สับปะรด อ้อยโรงงาน ข้าว/ ข้าวหอมมะลิไทย และพืชผัก เพื่อยกระดับกระบวนการผลิตของเกษตรกรให้ได้มาตรฐาน มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค โดยมีการเชื่อมโยงและบูรณาการร่วมกับส่วนที่เกี่ยวข้อง ควบคุมและกำกับดูแลการตรวจประเมินให้การรับรอง เฉพาะในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดิน (พื้นที่ ส.ป.ก.)

มาตรฐานสินค้าเกษตรที่ ส.ป.ก. สามารถรับรอง

๑. ข้าวโพดเมล็ดแห้ง	มกษ.๔๔๐๒-๒๕๕๓
๒. มันสำปะหลัง	มกษ.๕๙๐๑-๒๕๕๓
๓. สับปะรด	มกษ.๒๕๐๘-๒๕๕๗
๔. อ้อยโรงงาน	มกษ.๕๙๐๒-๒๕๕๓
๕. ข้าว	มกษ.๔๐๐๑-๒๕๕๑
ข้าวหอมมะลิไทย	มกษ.๔๔๐๐-๒๕๕๒
๖. พืชผัก	มกษ.๙๐๐๑-๒๕๕๖

ข้าวโพดเมล็ดแห้ง

❑ การจัดการก่อนการเก็บเกี่ยว

- เลือกเมล็ดพันธุ์มีคุณภาพตรงตามพันธุ์ ความงอกไม่ต่ำกว่า ๙๕ % ไม่ปลอมปนเกิน ๕%
- ไม่เผาต่อซังก่อนการเตรียมดิน
- ป้องกันกำจัดศัตรูพืชหลังการปลูกอย่างถูกต้องตามคำแนะนำของหน่วยงานวิชาการที่เกี่ยวข้อง

❑ การเก็บเกี่ยว/การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

- เก็บเกี่ยวอายุประมาณ ๑๒๐ วัน ที่ความชื้นไม่เกิน ๓๐ %
- เก็บเกี่ยวผลผลิตด้วยวิธีที่เหมาะสม
- ลดความชื้นทันทีหลังเก็บเกี่ยวฝักไม่เกิน ๒๓% ภายใน ๗ วัน ส่วนเมล็ดขายทันทีหรือลดความชื้นไม่เกิน ๑๘ % ภายใน ๒ วัน โดยเก็บไว้ไม่เกิน ๓ วัน
- เก็บในที่อากาศถ่ายเท ไม่ชื้น ไม่อยู่บริเวณเก็บวัตถุดิบอันตรายไม่มีแมลงศัตรูพืชและสัตว์พาหะนำเชื้อโรค
- ไม่กองฝักข้าวโพดสูงเกิน ๑ เมตร

มันสำปะหลัง

❑ การจัดการก่อนการเก็บเกี่ยว

- มีการอนุรักษ์และบำรุงดิน
- คัดเลือกท่อนพันธุ์ที่ปลอดศัตรูพืช
- ต้องกำจัดและควบคุมศัตรูพืชหลังการปลูกภายใน ๓ เดือน อย่างมีประสิทธิภาพ

❑ การเก็บเกี่ยว/การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

- มันสำปะหลังที่เก็บเกี่ยวต้องมีอายุระหว่าง ๘ ถึง ๑๘ เดือน
- ปริมาณแป้งสูงกว่า ๒๐ %

อ้อยโรงงาน

❑ การจัดการก่อนการเก็บเกี่ยว

- มีการอนุรักษ์และบำรุงดิน
- คัดเลือกท่อนพันธุ์ที่มีตาสมบูรณ์ปลอดศัตรูพืช และตรงตามพันธุ์ที่บันทึก
- ต้องควบคุมและกำจัดศัตรูพืชหลังการปลูกและตัดอ้อยอย่างถูกต้องตามคำแนะนำของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

❑ การเก็บเกี่ยว/การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

- เก็บเกี่ยวอ้อยอายุไม่น้อยกว่า ๑๐ เดือน หรือน้ำอ้อยมีความหวานไม่น้อยกว่า ๒๐ องศาบริกซ์
- ไม่เผาใบอ้อยเพื่อเก็บเกี่ยวและหลังเก็บเกี่ยว

สับปะรด

❑ การจัดการก่อนการเก็บเกี่ยว

- ต้องใช้พันธุ์ที่น่าเชื่อถือ ปลอดโรค
- หลังจากบังคับการออกดอกไม่ควรให้ปุ๋ยไนโตรเจน
- หลีกเลี่ยงการพ่นสารกำจัดวัชพืชไปที่ยอดสับปะรด และห้ามพ่นสารกำจัดวัชพืชทุกชนิด หลังการบังคับดอก
- มีการป้องกัน กำจัดศัตรูพืชอย่างสม่ำเสมอ
- ควรให้น้ำก่อนและหลังการออกดอก
- หยุดให้น้ำก่อนเก็บเกี่ยว ๑๕-๓๐ วัน

❑ การเก็บเกี่ยว/การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

- เก็บเกี่ยวผลผลิตให้เหมาะสมกับพันธุ์และแหล่งปลูก
- เก็บเกี่ยวอย่างถูกสุขลักษณะ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค
- คัดแยกผลผลิตที่ไม่มีคุณภาพออก
- ใช้เครื่องเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม
- แยกภาชนะบรรจุของเสียและวัตถุอันตรายให้ชัดเจน

ข้าว

□ การจัดการก่อนการเก็บเกี่ยว

- ข้าวเปลือกที่เก็บเกี่ยวและนวดแล้ว ยอมให้มีข้าวพันธุ์อื่นปนได้ไม่เกิน ๕ % ในจำนวนนี้มีข้าวเมล็ดแดงปนได้ไม่เกิน ๒ % (กรณีข้าวหอมมะลิไทยเมื่อกะเทาะเป็นข้าวกล้องจะมีข้าวเมล็ดแดงปนได้ไม่เกิน ๑ %) โดยพิจารณาจาก
  - การเลือกเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพตรงตามพันธุ์และมาจากแหล่งเมล็ดพันธุ์ที่เชื่อถือได้
  - การจัดการปลูกและการดูแลเพื่อลดปริมาณข้าวเรือและข้าวพันธุ์ปนและมีการบันทึกข้อมูล
  - จำนวนต้นของข้าวพันธุ์อื่นปนที่ยอมให้มีได้ไม่เกิน ๓ % ซึ่งในจำนวนนี้มีจำนวนต้นของข้าวพันธุ์ที่เป็นข้าวเมล็ดแดงปนไม่เกิน ๑ % (กรณีข้าวหอมมะลิไทยจำนวนต้นของข้าวพันธุ์อื่นปนได้ไม่เกิน ๒ %)

□ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและความเสียหายของผลผลิตจากศัตรูพืช

เกณฑ์ที่กำหนด : สำรองการเข้าทำลายของศัตรูพืชที่มีผลต่อข้าว ป้องกันกำจัดศัตรูพืชและวัชพืชอย่างมีประสิทธิภาพด้วยวิธีที่เหมาะสมตามคำแนะนำของกรมการข้าว ผลผลิตที่ได้ต้องไม่มีโรคพืชและการทำลายของแมลงมากกว่า ๑๐ %

□ การเก็บเกี่ยว/การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

- การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

เกณฑ์ที่กำหนด : เก็บเกี่ยวในระยะเวลาที่เหมาะสมเพื่อให้ข้าวเปลือกมีคุณภาพการสีที่ได้ข้าวเต็มเมล็ดและต้นข้าวตามข้อกำหนดในมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ สำหรับข้าวแต่ละชนิดโดยเก็บเกี่ยวที่ระยะการเก็บเกี่ยวเมื่อรวงข้าวมีอายุ ๒๕ วันถึง ๓๕ วัน หลังวันออกดอกหรือ รวงข้าวอยู่ในระยะปลับปลิงซึ่งเมล็ดข้าวเปลือกในรวงสุกเหลืองไม่น้อยกว่าสามในสี่ส่วนของรวง
- การเก็บเกี่ยวและการนวด

เกณฑ์ที่กำหนด : อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บเกี่ยวขณะบรรจุกและวิธีการเก็บเกี่ยวต้องไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพของผลิตผลและต้องเก็บเกี่ยวอย่างระมัดระวังไม่ให้เกิดการปนเปื้อนของข้าวพันธุ์อื่น กรณีนวดด้วยเครื่องหรือเก็บเกี่ยวด้วยเครื่องเกี่ยวนวดต้องรักษาความสะอาดของเครื่องเกี่ยวนวด และต้องปฏิบัติอย่างระมัดระวังไม่ให้เกิด

การปนเปื้อนของข้าวพันธุ์อื่น ถ้าเกี่ยวข้าวพันธุ์อื่นมาก่อน ต้องกำจัดข้าวพันธุ์ที่ตกค้างในเครื่องออก

- **ความชื้นของข้าวเปลือกและการลดความชื้น**

เกณฑ์ที่กำหนด : หากไม่ได้จำหน่ายเปลือกสดให้ลดความชื้นภายใน ๒๔ ชั่วโมงหลังการเก็บเกี่ยว

- วิธีการลดความชื้นต้องไม่ทำให้เมล็ดข้าวเปลือกเกิดการแตกหัก จนสีได้ข้าวเต็มเมล็ดและต้นข้าวน้อยกว่าข้อกำหนดคุณภาพการสีตามมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ สำหรับข้าวแต่ละชนิด
- ให้ลดความชื้นของเมล็ดข้าวเปลือกสำหรับการซื้อขายต้องไม่เกิน ๑๕ % และสำหรับการเก็บรักษาต้องไม่เกิน ๑๔ %

พืชผัก

□ การจัดการก่อนการเก็บเกี่ยว

- มีแผนควบคุมการผลิต
- จัดทำรายการและบันทึกข้อมูลปัจจัยการผลิต
- เมล็ดพันธุ์มาจากแหล่งที่เชื่อถือได้
- มีการอนุรักษ์และบำรุงดิน

□ การเก็บเกี่ยว/การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

- มีการเก็บเกี่ยวตามอายุที่เหมาะสมโดยผลผลิตมีคุณภาพ
- เก็บเกี่ยวถูกสุขลักษณะ
- อุปกรณ์ ภาชนะบรรจุ ไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อน
- ป้องกันสัตว์เลื้อยคลานให้อยู่ในบริเวณปฏิบัติงาน โดยเฉพาะสถานที่เก็บเกี่ยวคัดบรรจุ และเก็บรักษา
- มีการจัดการสถานที่และวิธีการขนย้าย ป้องกันการปนเปื้อนจากสิ่งแวดล้อม

คุณสมบัติของผู้ที่สามารถขอใบรับรอง GAP ของ ส.ป.ก.

๑. ต้องเป็นเกษตรกร ซึ่งได้รับสิทธิในการใช้ประโยชน์ที่ดินจาก ส.ป.ก. หรือเกษตรกรรุ่นใหม่ที่ ส.ป.ก. พิจารณาให้เข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ชั่วคราว
๒. ไม่เป็นผู้ถูกเพิกถอนการรับรองจาก ศรม. เว้นแต่พ้นระยะเวลา ๑๘๐ วัน หรือ ๑ รอบการผลิต แต่ไม่ต่ำกว่า ๑๘๐ วัน นับจากวันที่เพิกถอนการรับรองมาแล้ว
๓. ต้องมีการนำระบบการผลิตพืชตามมาตรฐาน GAP ไปปฏิบัติแล้วก่อนการตรวจประเมินเพื่อการรับรอง

ทำอย่างไร ถ้าเกษตรกรต้องการขอการรับรองการปลูกพืชตามระบบ GAP ของ ส.ป.ก. ?

๑. เตรียมเอกสารประกอบการยื่นขอการรับรอง ได้แก่
  - แบบคำขอรับการรับรอง ซึ่งสามารถดาวน์โหลดผ่านทางเว็บไซต์ ส.ป.ก. หรือขอได้ที่ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด
  - หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑) หรือหนังสือรับมอบที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๒๘) ที่มีชื่อของผู้ที่ยื่นคำร้อง
  - สำเนาบัตรประชาชนของผู้ยื่นคำร้อง
  - สำเนาทะเบียนบ้านของผู้ยื่นคำร้อง
  - เอกสารอื่นๆ เช่น สำเนาการเปลี่ยนชื่อ-สกุล สำเนาทะเบียนสมรส
๒. ยื่นเอกสารได้ที่ ส.ป.ก. จังหวัดทั่วประเทศ
๓. ปลูกพืชตามระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี GAP
๔. ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการตรวจประเมิน

หลักฐานประกอบการยื่นขอรับการตรวจประเมินเพื่อรับรองมาตรฐาน

๑. สำเนาบัตรประชาชนผู้มีชื่อในเอกสารสิทธิ ส.ป.ก.๔-๐๑(พร้อมรับรองสำเนา)

๒. สำเนาทะเบียนบ้านผู้มีชื่อในเอกสารสิทธิ ส.ป.ก.๔-๐๑(พร้อมรับรองสำเนา)

๓. สำเนาเอกสารสิทธิ ส.ป.ก.๔-๐๑ ฉบับปัจจุบัน(พร้อมรับรองสำเนา)

ขั้นตอนการปฏิบัติเมื่อเกษตรกรมีความพร้อมที่จะขอรับการตรวจประเมินเพื่อรับรองมาตรฐาน

ใบรับรอง GAP ของ ส.ป.ก. มีอายุ ๓ ปี

เงื่อนไขสำหรับผู้ได้รับการรับรอง

- ผู้ได้รับการรับรองต้องรักษาไว้ซึ่งระบบการผลิตพืชตามมาตรฐาน GAP ตลอดระยะเวลาที่ได้รับการรับรอง
- ผู้ได้รับการรับรองไม่นำใบรับรอง และ/หรือ เครื่องหมายรับรองไปใช้ในการทำให้เกิดความเข้าใจผิดต่อการรับรอง หรือทำให้เกิดความเสื่อมเสียต่อ ส.ป.ก. เช่น การยินยอมให้ผู้ที่ไม่ได้รับการรับรองสวมสิทธิ์ใบรับรองของตน
- ผู้ได้รับการรับรองต้องยินยอมให้ผู้แทนจาก สรม. ดำเนินการตรวจประเมิน ณ แปลงของผู้ยื่นคำขอ/ ผู้ได้รับการรับรอง
- กรณีที่ผู้ได้รับการรับรองโอนกิจการให้ทายาทหรือเสียชีวิตให้ถือว่าใบรับรองสิ้นสุดอายุ
- การเพิกถอนการรับรองจะมีผลบังคับใช้หากผู้ได้รับการรับรองถูกพักใช้การรับรองและไม่ดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่อง และ/หรือ ผู้ได้รับการรับรองไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด
- กรณีที่มีการลดขอบข่าย พักใช้ เพิกถอน หรือยกเลิกการรับรอง ให้ยุติการใช้และอ้างถึงการรับรองทั้งหมดทันที

กระบวนการการดำเนินงานด้านการรับรอง ของ ส.ป.ก.

